

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/93/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117223207
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8117223207.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Marianny Muranskej v právnej veci starostlivosti súdu o mal. K. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. 1, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, pochádzajúceho z matky S. M., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. 1, v konaní právne zastúpenej JUDr. Martinom Fabianom, advokátom so sídlom v Prešove, Masarykova 16 a otca K. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, právne zast. Mgr. Ivanom Mazancom, advokátom so sídlom v Prešove, Metodova 3331/12, v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29P/103/2018- 73 zo dňa 15.11. 2018 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok s výnimkou výroku V.
- II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania, argumentácia účastníkov konania

1. Predmetom konania je zmena výkonu rodičovských práv a povinností k mal. K. T.. Maloletý bol rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 9P/156/2016-125 zo dňa 12.12.2016, zverený do osobnej starostlivosti otca a matka bola zaviazaná prispievať na jeho výživu. Matka navrhuje zverenie maloletého do jej výlučnej osobnej starostlivosti s uložením povinnosti otcovi platiť výživné vo výške 200,- Eur mesačne. Dôvodom, je že maloletý K. sa nachádza v jej faktickej osobnej starostlivosti a jeho pránim je zostať v jej osobnej výlučnej starostlivosti. Výživné žiada z dôvodu plnenia si vyživovacej povinnosti zo strany otca poukazujúc na odôvodnené potreby mal. syna.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov rozsudkom č.k. 29P/103/2018-73 zo dňa 15.11.2018 rozhodol tak, že:
„I. mení rozsudok Okresného súdu Košice - okolie č. k. 9P/156/2016-125 zo dňa 12.12.2016 tak, že
II. zveruje maloletého K. T., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach,
III.určuje otcovi prispievať na výživu maloletého K. sumou 120,- Eur mesačne za obdobie od 09.11.2017 do 31.08.2018 a sumou 140,- Eur mesačne od 01.09.2018, ktoré výživné bude platiť vždy do 25-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky opakovane do budúcnosti,
IV. dlžné výživné zo strany otca za obdobie od 09.11.2017 do 31.10.2018 vo výške 1.222,- Eur súd povoľuje otcovi splácať v 30-eurových mesačných splátkach spolu s bežným výživným až do úplného vyrovnania, pod následkom straty výhody splátok,
V. v prevyšujúcej časti návrh matky zamietajú,

VI. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“.

3. Súd považuje zmenu pomerov na strane účastníkov konania za preukázanú. Vzhľadom na vyjadrený názor mal. K., že chce bývať a žiť u matky rozhodol o jeho zverení matke. Výšku výživného stanovuje s poukazom na zistené možnosti a schopnosti otca, ktorého príjem je asi 1.120,- Eur .Vyživovacia povinnosť má aj k dcére B.. Matka má ďalšiu vyživovacia povinnosť k dieťaťu z terajšieho manželstva. Má minimálny príjem z rodičovského príspevku, ako aj z príspevku na opatrovanie postihnutej dcéry. Možnosti matky zamestnať sa po ukončení materskej dovolenky sú značne sťažené. Napriek tomu hradí maloletému väčšinu jeho výdavkov súvisiacich s nástupom na strednú školu, cestovným, voľnočasovými aktivitami, stravovaním a ošatením. Vzhľadom na vek maloletého a jeho potreby súd uložil povinnosť otcovi platiť výživné vo výške 120,- Eur od podania návrhu do 31.08.2018 od 01.09.2018 určil výživné vo výške 140,- Eur. Dlžné výživné vo výške 1.222,- Eur, povolil otcovi splácať v 30-eurových mesačných splátkach až do úplného vyrovnania, pod následkom straty výhody splátok.

4. Poukázal na ust. § 62 ods.1, 2, 4, § 75 ods.1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 52, § 58 Civilného mimosporového poriadku.

III. Obsah odvolania otca a vyjadrení k odvolaniu

5. Otec podal odvolanie proti výrokom I., II, III., IV. rozsudku súdu prvej inštancie. Podotýka, že maloletý bol zverený jemu do výlučnej osobnej starostlivosti, žil s ním v spoločnej domácnosti bez nejakej výchovnej, finančnej, sociálnej a zabezpečovacej pomoci matky. Poukazuje na to, že súd žiadnym spôsobom neidentifikoval výdaje maloletého dieťaťa, ktoré matka ani nepredložila žiadnymi dôkaznými prostriedkami, pokiaľ ide o reálne výdaje. Matka poberá výživné, príspevok na kompenzáciu zvýšených výdajov, výdajov v súvislosti so zabezpečením prevádzky motorového vozidla, dostáva finančný dar od Dobrého anjela vo výške asi 140,- až 150,- Eur mesačne, podporu liečby, ďalej opatrovateľský príspevok, pričom v konaní uviedla, že poberá len rodinné prídavky a rodičovský príspevok. Podľa názoru odvolateľa súd rozhodol bez náležitého prejedania a preskúmania veci. Navrhuje, aby napadnutý rozsudok bol zmenený s tým, že mal. Dominik sa zveruje do osobnej starostlivosti matky, výživné sa určuje vo výške 80,- Eur mesačne a 100,- Eur od 01.09.2018 do budúca a upraví sa otázka dlžného výživného, alternatívne sa rozsudok zruší a vec sa vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov podal písomné vyjadrenie k odvolaniu otca. Poukazuje na osobnú starostlivosť matky o maloletého a zabezpečovanie potrieb. Maloletý má u matky vytvorené vhodné podmienky. Otec každé dva týždne chodí po mal. B., vozí ju naspäť k matke na vlastné náklady. Navrhuje potvrdiť rozsudok ako vecne správny.

7. Matka podala vyjadrenie k odvolaniu. Poukazuje na to, že otec sa v rámci odvolania zameriava len na výživné napriek tomu, že napáda celý rozsudok. Maloletý bude mať 17 rokov. Pri riešení otázky zverenia treba brať jeho stanovisko do úvahy. Čo sa týka vyživovacej povinnosti, poukazuje na to, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Príjem otca sa od januára 2019 zvýšil, v dôsledku toho, že došlo k plošnému zvýšeniu plátov príslušníkov ozbrojených síl. Navrhuje potvrdiť rozsudok ako vecne správny.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm.d/,g/ C.s.p.) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie.

9. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z.). Súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav vecí, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 C.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

10. V odvolaní neuviedol otec žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie vo veci. Ide o tvrdenia, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie.

11. K odvolaniu otca proti výroku I. napadnutého rozsudku odvolací súd udáva, že odvolanie neobsahuje žiadne relevantné dôvody k záverom prijatých súdom prvej inštancie vo vzťahu k dôvodom pre zmenu osobnej starostlivosti o maloletého. Odvolateľ žiada zmeniť napadnutý rozsudok v tejto časti, ale jeho návrh odvolaciemu súdu je totožný s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd vypočul otca ako účastníka konania na nariadenom pojednávaní (č.l. 67 súdneho spisu) a uviedol, že súhlasí so zmenou výchovy, pokiaľ sa maloletý syn tak rozhodol. Súd preskúmal existenciu dôvodov pre zmenu rozhodnutia o zmene osobnej starostlivosti, pristúpil k vyhodnoteniu otázky, či je v záujme maloletého dieťaťa vyslovenie požadovanej zmeny osobnej starostlivosti a zistil, že požadovaná zmena korešponduje so záujmom maloletého dieťaťa. Odvolateľ vo svojom odvolaní neuvádza žiadne relevantné dôkazy a tvrdenia, ktoré by spochybňovali schopnosť matky zabezpečiť osobnú starostlivosť alebo aby tomu tak nebolo v záujme maloletého dieťaťa. Súd správne prihliadol na postoj maloletého dieťaťa, ktorý je vo veku 17 rokov, čím sa približuje k veku dospelosti.

12. Súd pristúpi k zmene rozhodnutia o zmene osobnej starostlivosti vždy, len pokiaľ by táto zmena bola v záujme dieťaťa. Zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov korešpondujú so záverom, že je v záujme dieťaťa meniť jeho momentálne prostredie a život zmenou osobnej starostlivosti.

13. Odvolateľ ďalej namieta rozhodnutie súdu vo vzťahu k rozsahu vyživovacej povinnosti na mal. K.. Poukazuje na to, že súd reálne nezistil výdaje na výživu mal. dieťaťa, matka výdaje nepreukázala, spláca hypotéku a pôžičku z čias trvania manželstva s matkou. Nesúhlasí s preukázaním cestovného vo vzťahu k maloletému, ktoré má tvoriť jeho oprávnené výdaje a s tvrdenou výškou príjmov zo strany matky.

14. Odvolací súd vo vzťahu k rozhodnutiu o rozsahu určeného výživného preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav vecí, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie kritérií dôležitých pre určenie rozsahu výživného zo strany povinného otca. Vychádzajúc zo skutočného stavu vecí, ktorý zistil súd prvej inštancie je zrejmé, že do 31.08.2018 mal. K. bol žiakom základnej školy a stal sa študentom strednej školy od 01.09.2018. Náklady na uspokojovanie základných potrieb, na ošatenie, obuv, kozmetiku, na potreby spojené so štúdiom sú nepopierateľné. Bez akýchkoľvek pochybností možno uzavrieť, že s nástupom na strednú školu sa zvyšujú náklady súvisiace s výživou dieťaťa. Nie sú spochybňované zistené mesačné príjmy zo strany otca ako povinnej osoby. Jeho mesačný čistý príjem sa pohybuje vychádzajúc z údajov zistených súdom prvej inštancie vo výške 1.151,- Eur za rok 2017, v roku 2018 1.226,- Eur mesačne.

15. Námietky otca vo vzťahu k výške cestovného, ktoré sú spochybňované neovplyvňujú žiadnym spôsobom rozsah stanovenej vyživovacej povinnosti. Pokiaľ ide o námietku, že neboli matkou preukázané žiadne reálne výdaje na výživu maloletého dieťaťa odvolací súd udáva, že základné výdaje, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, nákladom na bývanie, s nákladmi na nákup drogérie, kozmetiky nie je potrebné preukazovať, tie patria k základným a nevyhnutným potrebám maloletého dieťaťa, pričom sám otec ovláda potreby maloletého dieťaťa v čase, keď ho mal vo svojej osobnej starostlivosti, čo nespochybňuje. Poukazuje len na to, že matka plnila výživné v rozsahu len 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa. Z charakteru výživného ako dávky zročnej do budúcnosti vyplýva, že nemožno všetky výdavky preukázať, keďže budú vznikať až v budúcnosti. Odvolací súd teda zdôrazňuje a má za to, že nie všetky výdavky oprávnenej osoby, najmä pokiaľ ide o bežné a nevyhnutné výdavky musia byť exaktne preukázané, najmä ak ide o skutočnosti všeobecne známe ale bo známe súdu z jeho činnosti, pričom v prípade bežných výdavkov na stravu, obliekanie, obuv, hygienické potreby, školské potreby sú takéto skutočnosti súdu známe z jeho činnosti, ako aj všeobecne známe (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Žiline z 21.06.2016 sp.zn. 11CoP/20/2016).

16. Vyživovaciu povinnosť k maloletému má aj matka. Je však objektívne preukázanou skutočnosťou, že stanovený rozsah výživného neuspokojuje všetky odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, matka poskytuje v rozsahu svojej vyživovacej povinnosti zníženú mieru osobnej starostlivosti o maloletého, zabezpečuje mu bývanie a podieľa sa na jeho výživu platením nákladov na bývanie, stravovanie a podobne. Vzhľadom na preukázané príjmy matky, ktoré pozostávajú iba z opatrovateľského príspevku pričom výška jej príjmu je nižšia ako je príjem otca, je tak potrebné, aby otec plnil oprávnené potreby mal. K. vo zvýšenej miere, pretože finančná situácia a zároveň aj jeho možnosti a schopnosti mu to dovoľujú. K tvrdeniam otca, že príjem matky je iný, treba poukázať, že otec poukazuje na príjmy, ktoré sa dotýkajú výlučne dcéry B. a tieto sú dané jej zdravotným stavom. Ako už odvolací súd vyššie deklaroval, vzhľadom na príjmové pomery otca a jeho skutočnú životnú úroveň je dôvodné určiť povinnosť stanovenú v rozsahu ako ju určil súd prvej inštancie.

17. Určená výška výživného zodpovedá v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie odôvodneným potrebám maloletého K. jeho veku, tak aj zisteným zárobkovým a majetkovým pomerom rodičov, ich možnostiam a schopnostiam, v zmysle kritérií rozhodných pre určovanie výživného na maloleté deti uvedených v ustanovení § 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Určená výška výživného rovnako zodpovedá zisteným možnostiam a schopnostiam obidvoch rodičov. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí prvoradá premisa, že právom dieťaťa je podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Životná úroveň rodiča je objektívne zistiteľná rôznymi dôkazmi a môže ju preukazovať aj výška mesačných nákladov rodiča, a to v súhrne, ale aj v jednotlivých položkách, pričom smerodajnou môže byť výška tých položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné, napríklad pôžičky, úvery. Cieľom § 62 ods. 5 Zákona o rodine je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď si rodič zodpovedajúcim spôsobom plní svoju vyživovaciu povinnosť. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb, pričom zákon nerozlišuje, že ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo potreby iné.

18. Požadovaná suma výživného zodpovedá príjmovým pomerom otca. Odvolací podporne poukazuje na rozhodovaciu prax súdov Českej republiky v otázkach určovania výživného, a to vzhľadom na podobnosť právneho prostredia. Pri určovaní výšky výživného je potrebné zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?clanek=opatrovnicka-agenda>), podľa ktorého vekovej kategórii oprávneného dieťaťa 17 zodpovedá 16 - 22 % čistého príjmu povinného rodiča.

19. Pri tvrdenom príjme otca v celkovej výške 1.151,- Eur, minimálna výška výživného povinného rodiča voči dieťaťu vo veku 17 rokov činí sumu 184,- Eur ($1.151 \cdot 0.16$), ide o určenie výživného v tejto výške na spodnej hranici. Otec má platiť výživné 120,- a 140,- Eur.

20. Pri rozhodovaní o výške výživného prihliadol súd aj na ďalšiu vyživovaciu povinnosť, ktorú má otec. Otec uviedol, že plní výživné na maloletú dcéru podľa dohody vo výške 140,- Eur mesačne.

21. V zmysle § 28 Zákona o rodine je súčasťou rodičovských práv a povinností najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej i nemateriálnej povahy k tomu, aby sa dieťa mohlo dostatočne rozvíjať. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v § 62 ods. 2 Zákona o rodine, pričom povinnosťou súdu je vždy prihliadnuť k všetkým dôležitým okolnostiam, u každého rodiča zvlášť, prihliadnuť na vek, vyspelosť dieťaťa, prihliadnuť na nevyhnutné potreby a potreby, ktoré sú nad rámec bežných potrieb, náklady ktoré súvisia so zdravotným stavom maloletých detí, je nutné prihliadnuť na majetkové pomery oboch rodičov a následne až tak zhodnotiť možnosti, schopnosti otca ako povinného a zhodnotiť odôvodnené potreby maloletých detí.

22. Konajúci súd správne a zákonne rozhodol aj o dlžnom výživnom odvolací súd z týchto dôvodov potvrdil rozhodnutie v napadnutých výrokoch ako vecne správne podľa ust. § 387 C.s.p.

23. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 52 a § 57 zákona č. 161/ 2015 Z. z Civilný mimosporový poriadok, podľa ktorého sa o trovách konania rozhoduje len na návrh. Návrh zo strany účastníkov konania na priznanie trov konania nebol podaný. Žiadnemu z účastníkov tak nepriznal odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania.

24. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).